

ایران روزگاری

کارشناسان اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پاسخ می‌دهند؛ چرا نمی توان تهران را «لاک داون» کامل کرد

نسخه تهران قرنطینه یا تعطیلی

گروه اجتماعی/ مدتی است با شیوع گسترده بیماری کووید-۱۹ و افزایش مرگ و میر و مبتلایان به این بیماری بسیاری از متخصصان و کارشناسان حوزه اجتماعی، اقتصادی و سیاسی به این باور رسیده اند که برای قطع زنجیره ویروس کرونا و خروج پایتخت از وضعیت بحرانی و قرمز نیاز است تهران بمدت دو هفته تعطیل یا به نوعی شهر لاک داون شود اما در این میان ستاد ملی مقابله با کرونا با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و اجتماعی جامعه و همچنین برخی مشکلات معیشتی ضمن بررسی نظرات و پیشنهادات کارشناسان تصمیماتی را در دستور کارش قرار داد

لاک داون در شرایط هشدار و بحرانی

پیشنهاد ستاد فرماندهی عملیات مقابله باکرونا در کلانشهر تهران به ستاد ملی کرونا این بود که تهران دو هفته کامل تعطیل شود.

علت اصلی ارائه چنین پیشنهادی ایجاد یک راهکار در سیستم درمانی کشور بود طوری که بتوانیم به کادر درمان فرصت احیا دهیم و بیمارستان‌ها بتوانند سرویس دهی مناسب داشته باشند. اگرچه طبق تصمیم ستاد ملی مقابله با کرونا کلانشهر تهران به‌طور کامل تعطیل نشد اما یک تصمیم بسیار خوبی که در آخرین جلسه این ستاد اتخاذ شد این بود که پروتکل‌های مربوط به سطوح هشدار را از وضعیت سفید خارج کردند و سطوح هشدار را سه مرحله‌ای طبقه‌بندی کردند. به‌طوری‌که براساس میزان بروز بیماری به ازای پوشش جمعیتی مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها به وضعیت سطح هشدار نارنجی، سطح هشدار زرد و سطح هشدار قرمز تقسیم‌بندی شد. چنانچه سطح هشدار در تهران با شهرهای دیگر بحرانی گزارش شود لاک داون یا قرنطینه کامل مطرح است. در سطح هشدار قرمز تنها مشاغل خدماتی سطح یک و یک سوم کارکنان دولت تعطیل نیستند و بقیه مشاغل تعطیل می‌شوند. اگرچه تصمیمات در سطح ستاد ملی کرونا منتهی به اعمال محدودیت‌ها شده است و این محدودیت‌ها در موقعیت‌های اداری و اماکن عمومی و... انتاقی می‌افتد اما بخش عمده اثر بخشی اعمال محدودیت‌ها به همکاری مردم مربوط می‌شود. همکاری مردم در سطح زندگی شخصی و رفتارهای بهداشتی‌شان در سطح خانواده بسیار مهم است اگر که این همراهی اتفاق نیفتد همه تصمیمات و اقدامات ستاد ملی کرونا بی نتیجه خواهد بود. قطعاً تعطیلی دو هفته‌ای تهران به گونه‌ای که اعمال شده است به کاهش زنجیره انتقال ویروس کمک می‌کند ولی در عوض تبعات اقتصادی نیز در پی خواهد داشت ولی در حال حاضر به دلیل وضعیت ابتلا و مرگ و میر و خستگی کادر درمان و شرایط پیش آمده بر سیستم درمان توجیه دارد. اعمال تعطیلی در سطح هشدار سه، بسیاری از فعالیت‌ها و تجمعات را در بازار و مراکز خرید کم می‌کند از طرفی اعمال دور کاری کارمندان و تعطیلی مشاغل گروه دو، سه و چهار تراکم جمعیت را در حمل‌ونقل شهری بشدت کاهش می‌دهد و همه اینها بحران کنونی را تعدیل می‌کند. به‌طور کلی تشدید محدودیت‌ها آلودگی و زنجیره انتقال ویروس را در اماکن عمومی کاهش می‌دهد ولی با توجه به اینکه بیش از نیمی از ابتلاها در یک یا دو ماه اخیر در جاهای خصوصی از جمله مراسم ختم یا میهمانی‌های خانوادگی درگیر بیماری کووید-۱۹ شده‌اند برای همین تصمیم بر تعطیلی تهران به شیوه‌ای که اعمال شده نتیجه رفتارهای بهداشتی مردم در سطح خانواده‌ها و تجمعات‌شان در اماکن عمومی است.

زمان کاهش گردش ویروس در جامعه را از دست ندهیم

از نیمه دوم آبان ماه بعد از آنکه تعداد موارد ابتلا به بیش از ده هزار ابتلا در روز رسید و آمار موارد فوتی‌های کرونا به‌طور متوالی بیش از ۴۰۰ نفر در روز ثبت شد روزهای ۶۵ دانشگاه و دانشگاه علوم پزشکی تهران در نامه‌ای از وزیر بهداشت درخواست کردند تهران به‌طور کامل تعطیل شود. این پیشنهاد رؤسای دانشگاه‌های علوم پزشکی دلایل مختلفی داشت. نیاز بود با یک جدیت خیلی کامل وارد شویم به هر حال اوضاع اپیدمی کرونا در کشور بویژه شهرهای دارای وضعیت قرمز و تهران روبه وخامت گذاشته و محدودیت‌های چندساعته از قبیل تعطیلی مشاغل بعد از ساعت ۶ عصر یا دور کاری تعداد کمی از کارکنان کمک زیادی در شوک مورد نیاز برای کاهش گردش ویروس در جامعه نمی‌کند. از طرفی با توجه به اینکه در حال حاضر چشم زیادی از ویروس را در جامعه داریم گردش ویروس به شکل خانوادگی شده است باید خانواده آلوده از خانه بیرون نیایند و در منزل از طریق تلفن و به شکل مجازی خدمات درمانی دریافت کنند و تنها بیماران بدحال به مراکز ۱۶ ساعته و بیمارستان‌ها مراجعه کنند. در همین زمینه ستاد ملی مقابله با کرونا طرح بیماررانی محله محور را با همکاری بسیج و هلال احمر در دستور کار قرار داده است که به کاهش زنجیره انتقال بیماری کمک زیاد می‌کند. دومین علت ما

مبنی بر پیشنهاد تعطیلی کامل تهران فشار زیادی بود که روی کادر درمان است و با ادامه روند فعلی توان پاسخگویی شان کم می‌شود به عبارتی خطرات حاشیه در مدیریت بیماران ما را دچار مشکل می‌کند. حجم زیاد بیماران موجب خستگی پرسنل شده است بجز آنکهامکبود اسکیزن و کمبود موثری دارو هم موضوعاتی است که در مراکز درمانی به‌وجود می‌آید. برای کاهش گردش ویروس محدودیت ایجاد کردن به مفهوم تعطیلی مشاغل از ساعت عصر به بعد کافی نیست و باید شهرهای دارای وضعیت قرمز به مدت حداقل دو هفته تا یک ماه تعطیل شود. این تعطیلی‌ها به احیای نظام سلامت و پاسخگویی بخش درمان کمک می‌کند. اگرچه این پیشنهاد از سوی رؤسای دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با در نظر گرفتن کاهش گردش ویروس واحیای کادر درمان مطرح شد و ما معتقدیم که تعطیلی تهران صددرصد در کاهش آمار ابتلا و فوتی‌ها مؤثر است اما لاک‌داون کلانشهری مثل تهران مختصات خاص خودش را دارد و باید جوانب مختلف این کار در نظر گرفته شود پیشنهاد ما فقط از جنبه حوزه سلامت مطرح می‌شود در حالی که تصمیم‌گیران موضوعات مرتبط با سلامتی، اقتصادی، امنیتی و معیشتی مردم را هم باید در نظر بگیرند. درباره تعطیلات عید نیز باید بگوییم که به هر حال آن دو هفته تعطیلی کامل نخواستبه بود که باعث شد در اردیبهشت ماه آمارها افت کنند. در پیگ اول ایران یکی از بهترین کشورها در دنیا بود که توانست آمار را دورقمی کند. در حالی که کم‌اکن معتقدیم راهی جز اعمال تعطیلی نداریم و نباید زمان را از دست بدهیم اما باید در نظر داشت تصمیمات در قرارگاه ستاد ملی کرونا از سوی ارگان‌های مختلفی اتخاذ می‌شود وزارت بهداشت از دیدگاه خودش نظر کارشناسی اش را مطرح می‌کند. طبیعتاً اینکه بگوییم چرا پیش از این تصمیمی کامل بر تعطیلی کامل تهران گرفته نشده است به این دلیل است که در دو ماه گذشته و همزمان با آغاز پیک سوم کرونا دولت انواع محدودیت‌ها را اعمال کرد و حالا همین اقداماتی که امتحانشان را پس داده‌اند با درجاتی بالاتر و نظارت‌های شدیدتر اعمال خواهند شد به هر حال در هر نوع اپیدمی تصمیمات با توجه به شرایط منطقه، آب و هوا و اوضاع اقتصادی کشورها گرفته می‌شود



نادر توکلی معاون در مان ستاد فرماندهی عملیات مقابله با کرونا در کلانشهر تهران



احمد مومندی رئیس دانشگاه امیرکبیر

در شرایطی که کشور با بحران کرونا مواجه است و آمار مرگ ومیر در تهران و شهرهای پرخطر روز به روز سیر صعودی دارد بحث لاک داون شاید برای مدت کوتاه و موقت بتواند تا حدودی بحران ایجاد شده ناشی از کوید ۱۹ را مهار کند اما قطعاً روند اقتصادی و معیشتی جامعه را با چالش‌هایی مواجه خواهد کرد که باید نسبت به نوسانات ناشی از این تصمیم اقدامات فوری و اثربخشی را جایگزین اجرا کرد زیرا بخشی از افراد جامعه مسأله معیشت و درآمدشان به تلاش و کار روزانه آنها بستگی دارد و قطعاً به این طیف از جامعه باید بیشتر توجه درد البته هم اکنون باوجود همه مشکلات همچنان دولت تصمیمات جامع و کلانی را متناسب با سیاست‌های ستاد ملی مقابله با کرونا در کنترل و مبارزه با این بیماری خطرناک اجرا می‌کند از طرفی نیازگی بحث تعطیلی شهرها مطرح است. تصمیم تعطیلات فراگیر در کشور یک تصمیم بسیار سخت برای دولت بوده است و هر تصمیم اینچنینی هم تبعات منفی و هم آثار مثبتی دارد. ابتدا باید بگوییم چرا دولت تصمیم به تعطیلات فراگیر گرفته است. متأسفانه ابتلای مردم به بیماری کرونا بیشتر شده است و هموطنان زیادی را هم به خاطر کرونا از دست داده‌ایم. همین موضوع موجب شد تا دولت به این فکر بیافتد که از جان مردم به‌هر صورتی که شده حفاظت کند برای همین با تعطیلات فراگیر که خواسته اصلی کارشناسان حوزه بهداشت و درمان است موافقت کرد. این یک تصمیم بسیار مهم و خوب دولت است. با این کار ترددها کم می‌شود. ارتباطات در سطح خیابان و وسایل حمل‌ونقل عمومی کاهش پیدا می‌کند و مردم می‌فهمند که چقدر وضعیت کشور بحرانی است. شاید همین موضوع تلنگری برای حفظ جان‌شان شود. اما در اینجا می‌خواهم به موضوع مهمتری اشاره کنم و آن هم همکاری دستگاه‌های مختلف حاکمیتی است و دولت تصمیم سخت را گرفت و در این راه نهادهای مختلف باید کنار دولت بایند و مردم نباید در این دو هفته سفر بروند یا برنامه‌ریزی برای دوره‌هی‌ها داشته باشند. هموطنان ما باید بدانند که دولت با چه مشقتی تصمیم به این تعطیلات گرفته است. آن هم در کلانشهری مثل تهران که ممکن است آثار منفی اش را به چشم ببینیم. این تعطیلات روی کسب و کارها تأثیر می‌گذارد. فعالیت اقتصادی کشور را کند می‌کند و خسارت بسیاری به دولت وارد می‌کند ما تحریم هستیم و دست دولت هم خالی است.اقتصاد کشور به‌دلیل تحریم‌ها و مسائل اقتصادی با مشکل مواجه است، اما در این سال‌ها دولت فعالیت اقتصادی را تعطیل نکرد. تعطیل فراگیر یعنی تعطیلی اقتصاد. زنجیره اقتصاد به یکدیگر متصل هستند بویژه به تولیدکننده. با این همه مردم باید بدانند که دولت مشکلات را به خاطر سلامت مردم به جان خریده است و فکر می‌کند بعد از رسیدن واکسن کرونا به کشور تمام کسب و کارها باید با قدرت بیشتر برای بهبود اقتصاد کشور قدم بردارند آن زمان است که دولت باید چتر حمایت را بیشتر کند.

بحران کرونا با قرنطینه حل نمی‌شود



تقی اکبر امکی جامعه‌شناس

بحران کرونا ببینیم. اقتصاد ما اقتصاد ویژه‌ای است و لازم است که خرید و فروش در آن وجود داشته باشد. به بیان ساده‌تر، اگر امروز مشتری خرید نکند، فروشنده ضرر می‌کند و در مقابل اگر خریدار هم جنس نخرد در آینده ضرر می‌کند، چون با افزایش قیمت‌تاروبه‌رو هستیم. ما نمی‌توانیم همه مشاغل را تعطیل کنیم تا ویروس از بین برود، اما می‌توانیم با آن سازگار شویم تا خطرات ناشی از آن کمتر شود. اما به مرحله افراد با زندگی کردن با این ویروس سازگار شوند. به‌طور مثال کاهش ساعات حضور کارمندان دولت و کاهش ترددها در ورودی و خروجی شهرها و به تبع آن کاهش مسافرت‌ها می‌توانند در این امر کمک کننده باشند. از طرف دیگر هنوز حس خطر در کل جامعه وجود ندارد، برخی آن را باور کرده اند و اما برخی دیگر حاضر به پذیرش نیستند. یکی از دلایل عمده این امر این است که مردم ما با مرگ زودرس و بی‌دلیل جوان‌ها آشنا هستند و در مقوله کرونا هم آن را متصور می‌شوند و در نهایت قشری از جامعه چندان احساس خطر نمی‌کند. باید اضطراب و ترس بین مردم بیشتر شود و مهم شدن دفاع از زندگی و حیات مردم پرنگتر شود. مردم خیلی تلاش نمی‌کنند که زندگی را مهم بدانند. کرونا همه همین امر را محقق می‌کند. اما طوطی‌ها شوق زندگی را مهم کرد؟ در این خصوص بهداشت، در حق و فرصت سرمایه‌گذاری باید جلوه‌ور برنگر تری داشته باشند تا در نتیجه آنها حیات نیز مهم شود. می‌بینیم که این روزها همه مردم در خیابان‌ها و فروشگاه‌ها هستند تا در مقوله خرید کردن از همدیگر عقب نیفتند. این چرخه باید تغییر کند تا دولت بتواند در خصوص مقابله با کرونا به موفقیت دست یابد. از طرفی تعطیل کردن کلانشهری مثل تهران که جمعیتی مختلف ومختصات گوناگونی دارد به سادگی نیست.

راه حل تر کییی؛ نسخه مقابله با بحران کرونا

هیچ راه حل بهتر و سیاست مشخصی مثل قرنطینه کامل برای حل بحران کرونا در شرایط فعلی وجود ندارد. بهترین سیاست، راه حل ترکیبی است. یعنی نمی‌توان تنها راهی که تعطیلی کامل تهران داد، چراکه تنها بخشی از این تعطیلی اقتصادی دست دولت است و کارمندان و زیرمجموعه‌های آن می‌توانند در این شرایط دوام بیاورند، اما بخشی همه دست دولت نیست. مثل وضعیت وزارت کارگران، دستفروشان و رانندگان روزمزد که حتماً باید در قبال این افراد پرداخت‌های عمومی صورت بگیرد. مثل کاری که در اکثر کشورها انجام گرفت. ما نمی‌توانیم این افراد را با جریمه در خانه بنشانیم، چون وضعیت معیشتی آنها به دستمزدهای روزانه گره خورده است. اما می‌توانیم در قبال برخی شهروندان که درآمد ثابت دارند، سیاست جریمه را اعمال کنیم و البته در قبال مبتلایان به کرونا به قرنطینه را در نظر بگیریم. باید سیاست‌های دیگری را در دستور کار قرار داد. اساساً اقتصاد دست دولت‌ها نیست و فردی که معاشش به بیرون رفتن از خانه وابسته است، نمی‌تواند با یک فرمان، در خانه بنشیند، دولت‌ها در کنش‌های اقتصادی می‌توانند اثر کمی بگذارند، ما می‌توانیم از تجربه کشورهای مثل آلمان، کره جنوبی وژاپن استفاده کنیم که در نهایت ترجیح دادند با پرداخت‌های مشخص به دهک‌های پایین، سیاست قرنطینه را اجرا کنند.



علی فریزی کارشناس اقتصادی

دیوار ۱۲ متری برف در کوهرنگ مسیر را سد می‌کند «موگویی» ۶ ماه در سال غیر قابل دسترس



علی سرزحیم اقتصاددان

مدت با آموزش همگانی و تعطیلی‌های گسترده مشاغل می‌توان تا حدودی بحران کنونی را مدیریت کرد. اگر چه موافقان طرح تعطیلی تنها راه کنترل و عبور از بحران کنونی را لاک داون کردن شهر تهران عنوان کنند اما علی رغم چنین اظهار نظرهایی برخی نیز معتقدند لاک داون تبعات زیادی به‌دنبال دارد و پیچیدگی‌های زندگی در کلانشهر تهران را با چالش‌های متعدد مواجه می‌کند. در این خصوص جمعی از کارشناسان مختلف در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، بهداشت و درمان و فرهنگی با دداشت‌هایی نوشته‌اند که می‌خوانید:

افت فعالیت‌های اقتصادی با لاک‌داون شهرها

پاسخ به این سؤال که چرا دولت و ستاد ملی مقابله با کرونا تاکنون تهران و شهرهای دارای وضعیت قرمز را لاک‌داون یا تعطیل نکرد روشن است. آنچه به نظر می‌آید دولت نگران این است که سطح فعالیت‌های اقتصادی افت کند چرا که تحریم‌های اقتصادی وضعیت شکننده‌تری را برای کشور به‌وجود آورده است به همین دلیل طبیعتاً اعمال محدودیت‌ها و سختگیری‌ها باعث می‌شود افت فعالیت‌های اقتصادی بیشتر شود. در چنین شرایطی قبول می‌کنید تلفات کرونا بیشتر شود ولی سطح فعالیت‌های اقتصادی با افت کمتری همراه باشد البته این شیوه تا زمانی که ظرفیت‌های نظام درمان جا دارد پاسخگو است اما اگر ظرفیت نظام درمان برای رسیدگی و درمان مبتلایان قفل شود آن‌وقت مجبوریم در سیاست‌های مان تجدید نظر کنیم و سطح فعالیت‌های اقتصادی را پایین بیاوریم بطوری‌که بیش از توان ظرفیت‌های سیستم درمان بار روی دوش شان گذاشته نشود. در هر حال پیش از این ظرفیت‌های نظام درمان خالی بود و دولت نسبت به تعطیلی و لاک‌داون تهران و شهرهای دارای وضعیت قرمز مقاومت می‌کرد بعد از آنکه ظرفیت‌های نظام درمان برای پذیرش و رسیدگی به بیماران تکمیل شد و امکان سرویس‌دهی به افرادی که درگیری شدید با بیماری کووید-۱۹ داشتند دچار مشکل شد دولت مجبور شد فعالیت‌های اقتصادی را کم کند. یکی از تبعات اصلی لاک‌داون شهر افت فعالیت‌های اقتصادی است. برای مثال اگر مردم شب‌ها خرید نروند در وهله اول فروشنده‌ها ضرر می‌کنند و فروش‌شان کم می‌شود وقتی فروش کالا کم شد تولیدکننده افت پیدا کند و با تأخیر مواد اولیه اش تأمین می‌شود. زنجیره فعالیت‌های اقتصادی با همه وصل است و چنانچه هر گوشه‌ای از این زنجیره را قطع کنیم در عمل در زنجیره فعالیت‌های اقتصادی اختلال ایجاد کرده‌ایم. به موازات افت اقتصادی با اعمال تعطیلی یا لاک‌داون یکبارگی نیز زیادت می‌شود این دو البته هم هستند اگر تولیدکنیم نیروی کار از چرخه فعالیت خارج می‌شود و مجبور می‌شویم سطح اشتغال بنگاه‌ها را پایین بیاوریم. به همین خاطر هم مغازه دارها شاگردانشان را اخراج می‌کنند به همین خاطر هم دولت تاگزیر بود این مدت تعطیلی کامل را اعمال نکند.

پذیرش وضعیت سخت‌تر با قبول آسیب‌های احتمالی

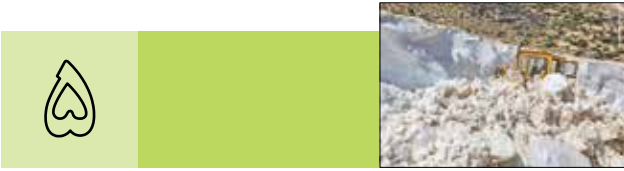
وقتی در موقعیت اضطراری قرار می‌گیریم نمی‌توانیم از اجرای طرحی سخن بگوییم که تمام جوانب امور را در نظر گرفته باشد. درواقع در وضعیت بحران انتخاب ما میان بد و بدتر است. در اینجا مدیریت هوشمند باید به سراغ طرحی برود که با کمترین هزینه بیشترین بهره‌وری را داشته باشد. قطعاً تعطیلی کامل تهران تبعات جدی به دنبال خواهد داشت و لطمات سنگینی به اقشاری که معیشت‌شان روزانه است، وارد می‌کند. اما ابتلا به کرونا در تهران به حدی رسیده است که ما از وضعیت قرمز هم مدت‌هاست عبور کرده‌ایم و با تلفات انسانی قابل تحمیلی روبه‌رو شده‌ایم، بنابراین برای به وضعیت انسان‌های بیشتر یا قبول برخی آسیب‌های احتمالی مجبوریم به وضعیت سخت‌تری تن دهیم. اگرچه انتظار این است که همه نهاده‌ا از دولت گرفته تا سازمان‌های عمومی و خیرین مثل همیشه پای کار بیایند و اتفاقی که در زمایش کمک همدلانه اتفاق افتاد، دوباره تکرار شود. به هرحال مدیریت شهری نیز که ساختار منابع آن در صورت دولت نیست و مبتنی بر درآمد است تا بتواند هزینه‌ای انجام دهد، در تعطیلی کامل آسیب زیادی خواهد دید، بویژه آنکه مدیریت شهری سال سختی را هم امسال پشت سر گذاشته و در حوزه در آمدی با مشکلات ویژه‌ای دست و پنجه نرم کرده است. اما در عین حال هیچ کدام از ما در موقعیتی نیستیم که بتوانیم از ایده‌آل‌ها و وضعیت مطلوب صحبت کنیم و به ناچار باید آسیب‌های پیش رو را هم متحمل شویم.

قرنطینه کامل راهگشا نیست

در گام اول باید پیرسیم که آیا قرنطینه کامل راهگشاست؟ در کشورهای دیگر وقتی قرنطینه انجام شده بود، کلبه پروتکل‌ها نیز توسط شهروندان رعایت می‌شد. مشاغل دولت اول مشغول بود و کارد بودند و در عین حال مردم نیز پروتکل‌ها را جدی گرفته و برای خریدهای روزانه خود به‌طور کامل فاصله‌های اجتماعی را رعایت می‌کردند، به عنوان مثال وقتی که به سوپرمارکت‌ها مراجعه می‌کردند با فاصله از یکدیگر می‌ایستادند و به‌طور مرتب همه فضا‌های عمومی در حال ضدعفونی می‌بودند. اما در کشور ما می‌بینیم که پروتکل‌ها بهداشتی آنچنان‌که باید و شاید توسط مردم رعایت نمی‌شود. درخصوص مهار ویروس کرونا، وقتی پروتکل‌ها کاملاً رعایت نشود، تعطیلی عمومی هم نمی‌تواند جوابگو باشد. این امر یکی نشانه از توسعه‌یافتگی است، چون از طرفی برخی نهاده‌ها سعی می‌کنند که با رعایت پروتکل‌ها از شدت بیماری رهاکند ولی از سوی دیگر برخی مردم ترس از بیماری نداشته و پروتکل‌ها را رعایت نمی‌کنند. وقتی همه جوانب امر همزمان با یکدیگر اجرا نشود، قرنطینه هم نمی‌تواند جوابگوی مهار بیماری باشد از سوی دیگر رعایت پروتکل‌ها در محیط خانه‌ها هم الزامی است، برخی تصور می‌کنند که فقط با بیرون نیامدن مشکل حل می‌شود، این در حالی است که در محیط خانه هم باید آن‌گونه که متخصصان بهداشت می‌گویند، پروتکل‌ها را رعایت کنیم. در مدت زمان عید نوروز که شاهد قرنطینه بودیم، بسیاری از مشاغل تعطیل بودند، اما در مقابل دسته‌ای از مردم همچنان موارد و مسائل بهداشتی را رعایت نمی‌کردند. حالا که چندین ماه از شیوع ویروس کرونا گذشته ترس افراد هم به مراتب کمتر شده است و مردم نمی‌کنند که چنانچه مبتلا شوند، حالشان خوب می‌شود، همین تفکر باعث می‌شود که پروتکل‌های بهداشتی را نیز به‌طور جدی رعایت نکنند. برای مهار بیماری، تنها قرنطینه کامل جوابگو نیست و باید تمامی جوانب را در نظر گرفت، در عین حال این مورد را هم باید در نظر داشتند بایدسیم که به دلیل مرتفع شدن نیازهای مختلف مردم نمی‌توان قرنطینه کامل را در کشور اجرا کرد.



شها کافلی‌پور جامعه‌شناس و جامعه‌شناس



فشارهای معیشتی به شهروندان با لاک داون

بیانیه رئیس جمهوری یک بیانیه درست و مهمی برای حفظ سلامتی شهروندان در دوران کرونا بود. موضوع تعطیل کردن شهرها و افزایش محدودیت‌ها فقط مخصوص شهروندان ایرانی نیست. بحث کرونا یک بحث جهانی است و برخی از کشورها با افزایش تعداد مرگ و میرها هفته‌ها شهرهایشان را تعطیل کردند و به حالت قرنطینه درآورده‌اند. این موضوع یک هدف دارد و آن هم این است که دولت‌ها می‌خواهند از جان شهروندان‌شان محافظت کنند. اما در ایران وضعیت کمی متفاوت است. اقتصاد کشور دچار مشکل است و می‌دانم که دولت در شرایط سخت و پیچیده‌ای این کار را قرار است انجام دهد. ابتدا به عنوان رئیس دانشگاه باید بگویم که شهروندان نگران آموزش فرزندان‌شان نباشند، آموزش به هیچ عنوان تعطیل بردار نیست. آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها، آموزش‌ها را به صورت مجازی ارائه می‌دهند. استادان دانشگاه پژوهش را هم تعطیل نکردند و بسیاری از همکارانم در منزل فعالیت‌های پژوهشی را انجام می‌دهند. علاوه این بنده به عنوان یک شهروند با مردم درخواست می‌کنم که شرایط این روزهای کشور را درک کنند. اگر ستاد ملی کرونا تصمیم به تعطیلی می‌گیرد، مردم باید پروتکل‌ها را رعایت کنند. تهران شرایط ویژه وحساس تری دارد و ما می‌دانیم مردم در شرایط اقتصادی خوبی به سر نمی‌برند و با تعطیلی کسب و کارها لطمه می‌بینند اما ستاد آنها مهم‌تر از هر چیز دیگرست. وقتی سلامت تهدید شود، اقتصاد هم آسیب می‌بیند. در این بیماری سلامت آحاد مردم به هم گره خورده است. اگر این دو هفته تعطیل شد، باید همه مردم پروتکل‌ها را رعایت کنند نمی‌شود عده‌ای پروتکل‌ها را رعایت کنند و عده دیگر به سفر بروند؛ با این رفتارها زنجیره بیماری قطع نمی‌شود. نهادهای نظارتی باید وارد صحنه شوند اگر تخلفی در این مدت دیده‌اند باید با متخلف برخورد شود. تا وقتی سلامت مردم در خطر باشد چرخه اقتصاد هم بخوبی نمی‌چرخد. البته رسانه‌ها هم باید به کمک دولت بیایند، در این مدت شاهد بودیم زمانی که صداوسیما و رسانه‌ها به موضوع کرونا بیشتر اهمیت دادند، مردم توجه بیشتر داشتند و مرگ و میر هم پایین آمده بود. اما در خصوص لاک داون شهر باید بگویم برای شهرهایی با جمعیت بالا مثل تهران هر تصمیمی بی‌براهه‌ای را به دنبال دارد و قطعاً بخشی از مردم را دچار مشکل در لحاظ اقتصادی تحت تأثیر قرار خواهد داد اما فراموش نکنیم که بسیاری از مشاغل زنجیر وار به هم ارتباط دارند و اجرای طرح لاک داون با مشکلاتی مواجه خواهد شد که قطعاً باید به حواشی آن توجه کرد البته لاک داون با سیستم مدیریت شهر تهران برای چند روز می‌تواند تا حدودی بحران بیماری کرونا را کاهش دهد اما فشارهای معیشتی و اجتماعی به جامعه خواهد آورد که باید تهدیدات لازم صورت گیرد.

شوکان نزاع و سیاستگذاری میاندارانه

روزبه کردویی / رئیس مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

در ایامی که منازعات و درگیری‌های خصومت‌آمیز، توان و نیروی مورد نیاز برای چاره‌اندیشی در موضوع مسائل و چالش‌های پیچیده و دشمنانگ کنونی (بویژه در سطح مسائل داخلی کشور) و اندیشه ورزی برای نحوه مواجهه با تحولات بین‌المللی را صرف پیکارها و تئوسویه حساب‌های داخلی کرده است، پیش از هر زمان دیگر در سطح حاکمیت، دولت و جامعه به میاندار و میانداری و سیاستگذاری میاندارانه نیاز داریم.

اختلافات، مشاجرات و درگیری‌ها در انواع روابط انسانی، در همه ابعاد و فرهنگ‌ها رخ می‌دهد. درگیری و نزاع پدیده‌ای اجتناب‌ناپذیر است که ما در هر مرحله از زندگی خود مشاهده می‌کنیم. درگیری به خودی خود بد نیست، زیرا بعضاً می‌تواند مهارت‌ها و احساسات جدید را کشف کند و طبعاً درگیری حل شده برای شرکت‌کنندگان آن یک ارزش افزوده خواهد بود حتی فرصتی برای تغییر. البته باید تفکیک قائل شد بین مشاجرات و درگیری‌هایی که بدون تحمیل هزینه زیاد (در ابعاد مختلف شخصی اجتماعی) وجود دارند و بعضاً حل می‌شوند و تأثیری بر زندگی افراد دیگر ندارند و منازعاتی که رفاه حال دیگران و در برخی مواقع کل جامعه و حتی آینده یک ساختار سیاسی اجتماعی را تهدید می‌کنند.

آنچه قابل ادعاست این است که در شرایط کنونی کشور سطح منازعات، تنش‌ها و درگیری‌های از نوع دوم در بین نیروهای سیاسی و ارکان حکومتی به میزانی گسترش یافته‌است که تهدیدی جدی همه برای مردم جامعه و همه برای خود ساختار حاکمیتی است. بدون تلاش زیاد هم می‌توان نمونه‌هایی از این نوع تنش‌ها و منازعات را درون دولت، بین دولت و سایر نهاده‌ها قوا، حاکمیت و مردم و حتی بین مردم و مردم مشاهده کرد. در این شرایط ادعای این که سیاست‌ها و روش‌ها در سطح مختلف به میاندار، میانداری و در سطح تصمیم‌گیری به سیاستگذاری میاندارانه نیاز داریم. میانداری یا میانجیگری همواره از روش‌های حل و فصل اختلافات و منازعات بوده است. اشکال مشابه میانجیگری را می‌توان از قبل در فرهنگ مسیحی، یهودی، بودایی و اسلامی جست‌وجو کرد. میانداری چه در جوامع سنتی و چه در جوامع مدرن، همواره کاربردها و آثار ویژه‌ای داشته است. به نظر می‌رسد اما نقش میانداری و اثر مثبت آن در جوامع امروز را باید بیش از اینها دانست. اگر میانداری را رویکردی در جهت کاستن از تعارضات در جامعه بدانیم، می‌توانیم در چشم‌اندازهای گسترده‌تری از مسائل اجتماعی آن را به کار بندیم. بر این اساس می‌توان میانداری را ابزاری در جهت بهبود بخشی به فرآیندهای سیاستگذاری کشور نام‌ل‌مد کرد.

نکته قابل ذکر در این خصوص این است که میاندار و واسطه کسی نیست که برای شرکت‌کنندگان در درگیری تصمیم بگیرد، بلکه فردی است که به عنوان واسطه با هدف بهبود روابط و ارتباطات عمل می‌کند. آگاهی از اصول و فنون مذاکره، باید‌ها و ضرورت‌های سیاستگذاری عمومی، آگاهی و باور به حقوق و مسئولیت‌های شهروندی، اشراف بر نیازها، وضعیت‌ها و مطالبات گروه‌های مختلف جامعه، توانایی دآوری مستقل و اخلاق مدار، آگاهی از روندها وساختارهای عمومی و حکومتی، توانایی ایجاد ارتباط با بخش‌های مختلف اجتماع و اعتماد آفرین بودن نهاد منتهی یا میاندار از نیازهای اساسی برای نقش آفرینی فرد یا نهاد میاندار است. میاندار باید مورد پسند و احترام باشد تا سیاستگذاران در درگیری به چنین شخصیتی احساس امنیت کنند. باور دارم که «کلید ایجاد واقعیات جدید، برقراری ارتباط است.» از این رو، هرگونه سیاستگذاری، نیازمند ارتباطی دائمی بین سیاستگذاران و گروه‌های هدف است.این ارتباط نه تنها می‌تواند به شناخت نیازهای سیاسی یاری برساند که علاوه بر آن خود می‌تواند بخشی از فرآیندهای هدفمند سیاستگذارانه نیز باشد، به نحوی که با مهیا کردن زمینه‌های درک مشترک، بستر مناسب برای تحقق سیاست‌ها را فراهم آورد. در چنین چشم‌اندازی است که می‌توان از سیاستگذاری میاندارانه سخن گفت. چنین سیاستگذاری، یک اقدام یک‌سویه و تنها ناظر به یک آینده فرضی نیست، بلکه به ریشه‌های تضاده و بحران نظر کرد و در همه مراحل سیاستگذاری، به واقعیات و عینیت جامعه اهتمام دارد.

از منظر دیگر میانداری، توانمندساز و ظرفیت‌بخش نیز هست. مهارت گفت‌وگو و توجه به منافع همه ذی‌نفعان که در فرآیند میانداری به وجود می‌آید، می‌تواند در دیگر بخش‌های حکومت‌ورزی نیز مفید واقع گردد. همچنین با روش میاندارانه، گروه‌های هدف سیاست‌ها اتخاذ شده نیز به درک و فهمی واقعی از توانایی‌ها و چالش‌های احتمالی طرف دولتی می‌رسند. این فهم به آماده کردن ذهنی بخش‌های مختلف شهروندان در پذیرش و انطباق با این سیاست‌ها کمک شایانی می‌کند. اهمیت آموختن مهارت‌های میاندارانه از سوی سیاستگذاران و سایر فعالان نیاز مبرم امروز ایران است. بخش‌های خاص سازمانی وابسته و غیر وابسته به حکومت‌ها می‌توانند به شکل خاص و متمركز به ایجاد میاندارانه سیاست‌ها بپردازند. آنچه در این خصوص اهمیت ویژه دارد توانایی تصمیم‌گیری مستقل یا نیمه مستقل این افراد و توجه به منافع گروه‌های هدف سیاست‌هاست. طراحی دقیق فرآیندهای میانداری و توانایی ادغام آن با سیاستگذاری از دیگر مهارت‌های مورد نیاز یک میانداری موفق است. مهارت طراحی فرآیند میانداری از این‌رو ویژه و خاص است که می‌تواند با پیش‌بینی دمو چالش‌برانگیز، روبه‌رو شود تا مسیر گفت‌وگوها به گونه‌ای مدیریت شود که به کم چالش‌ترین راهکارها بینجامد.